

Apunts a contrallum Notes breus sobre alguns films de Richard Fleischer

Josep Carles Romaguera

Fuga sin fin

1. *The Last Run* (*Fuga sin fin*, 1971)

Thriller itinerant, traçat a través de les anades i tornades per carreteres espanyoles d'un conductor que torna de la inactivitat després de vuit anys, en aquest cas, per ajudar un criminal i la seva amant, aquesta és una de les pel·lícules més celebrades del seu director, Richard Fleischer. No només pel que fa a l'esplèndida caracterització d'un dels seus personatges habituals, aquell antiheroi solitari, que sembla desplaçat del món, sinó perquè també esdevé una de les seves obres més valorades pel que fa a l'estil. *Fuga sin fin*, en aquest sentit, s'ofereix com una obra depurada, on es deixen de banda els experiments formals per atorgar tot el dramatisme a una planificació concisa i precisa. Al marge que es tractés, en un principi, d'un projecte que havia de dirigir John Huston, la pel·lícula és una mostra d'algunes constants del cinema de Richard Fleischer i la constatació de la seva perícia com a *mise en scene*, tal i com els agrada dir als francesos.

2. *The Boston Strangler* (*El estrangulador de Boston*, 1968)

El conegut i verídic cas d'Albert DeSalvo, un lletarner esquizofrènic que a principis dels seixan-

ta va violar i assassinar nombroses dones, és el punt de partida d'una de les millors pel·lícules de Richard Fleischer, i que resulta, en certa manera, una proposta oposada al film esmentat anteriorment. *El estrangulador de Boston*, per exemple, està estructurada en dues parts molt marcades —l'abans i el després de la detenció del criminal—, no només pel que fa al desenvolupament de l'argument, però, sinó també perquè ambdues parts es distingeixen pel que fa a l'estil. A la primera part, Fleischer recorre a l'ús de l'*splint screen* —pantalla dividida— a través de la qual mostra cada una de les futures víctimes i alhora l'acció policial. Amb aquesta opció visual evidenciava a través de la imatge la personalitat múltiple i fragmentada de l'assassí. A la segona part, en canvi, l'acció es concentra en el cara a cara entre DeSalvo i el fiscal Bottomly, però el recurs utilitzat ara és el del pla seqüència. Es demostra així que Richard Fleischer era un director preocupat pels aspectes formals i que sempre buscava l'estil més adequat a nivell dramàtic.

3. *These Thousand Hills* (*Duelo en el barro*, 1959)

Apareix en aquest film una tipologia de personatge habitual en l'extensa filmografia de Richard Fleischer, com és la de l'antiheroi, encara que en aquest cas amb la peculiaritat que es tracta d'un individu, Lat Evans, que busca l'ascens social a tra-

El estrangulador de Boston

vés de qualsevol mitjà, sigui lícit o no, sigui ètic o no. D'aquesta manera, a través d'un comportament despòtic, acabarà convertint-se en un ramader d'èxit que aspira a ser el president de la nació. Definida com a *western* psicològic, *Duelo en el barro* és la demostració que Richard Fleischer sempre es va relacionar amb els gèneres des d'una perspectiva heterogènia. I com a exemple, tenim la insòlita concepció de la posada en escena, que s'allunya de l'habitual fisicitat, que rebutja aquell caire tel·lúric marcat per la presència del paisatge, i que opta —gràcies al treball del director de fotografia, Charles G. Clarke— per treballar amb colors molt vius qualsevol element de l'escenografia.

4. *The Rillington Place* (*El estrangulador de Rillington Place*, 1970)

Tres anys després d'haver fet *El estrangulador de Boston*, Richard Fleischer va recuperar el tema de l'assassí en sèrie, però en aquest nou film la tipologia del protagonista difereixi substancialment. Si a la primera es tractava amb la ment d'un esquizofrènic, a *El estrangulador de Rillington Place* el protagonista esdevé una persona normal i corrent, amb la ment perfectament lúcida, plenament conscient de les atrocitats que comet. Allò que no canvia, respecte d'una i altra pel·lícula és la meticulositat, la precisió amb la qual Fleischer filma els actes comesos per l'assassí; la concepció estètica del film s'apropa de nou pels camins del semi-documental. Com també tenim l'interès del director per conductes anormals, a través de les quals, per exemple, es qüestiona el comportament humà mateix.

5. *Soylent Green* (*Cuando el destino nos alcance*, 1973)

El *western*, el *thriller*, el cinema d'aventures i també el cinema de ciència-ficció va ser un gènere

Duelo en el barro

que va tractar Richard Fleischer, encara que en ocasions d'una manera més afortunada que altra. Com, per exemple, a *Viaje alucinante*, pel·lícula excessivament perjudicada avui en dia per l'ús d'uns efectes especials que la converteixen gairebé en un film prehistòric. En canvi, *Cuando el destino nos alcance* no és una pel·lícula les imatges de la quals estiguin condicionades per voler donar una imatge futurista, tal vegada perquè allò que pretenia el seu responsable era tot el contrari: donar una visió apocalíptica d'un futur que pràcticament ja és present. Ambientada en el Nova York de l'any 2022, la pel·lícula segueix la peripècia del detectiu Thorn en una ciutat superpoblada i contaminada, on tots els estaments i les institucions semblen corromputs, mentre els seus habitants s'alimenten d'una cosa anomenada *soylent green*, unes galetes fetes amb plàncton procedent de tots els oceans del món, però que en realitat està elaborada amb cadàvers humans. ■